

Utfordringer og forventninger rundt eiendoms- og rettsforhold i Finnmark

Erland Loso

Erland Loso: Finnmark Property. Challenges and expectations related to land tenure in Finnmark County.

KART OG PLAN, Vol. 67, pp. 8–15. P.O.B. 5003, NO-1432 Ås, ISSN 0047-3278

Finnmark Property (Finnmarkseiendommen / Finnmarkkuopmodat (FeFo)) is definitely the largest single property in Norway, covering approximately 14 per cent of the country's main land area. The new landowner was established when ownership of this land was transferred from the Norwegian State to the new legal construction in 2006. Under the previous state ownership, this land area has for decades been a paradise for all kinds of northern outdoor recreation and sports, particularly hunting and freshwater fishing. The paper gives a brief introduction to the new property situation. The establishment of Finnmark Property is a milestone. It concludes a political process revolving around issues related to the country's history and the property rights of the local population. One immediate consequence of the new property situation is the transfer of the power conferred by ownership from the State to the new owner under the rule of a board whose members are appointed by the County Council and the Saami Parliament. However, the processes of forming institutional tools for managing the property are not yet concluded and will probably continue for years ahead.

Keywords: Property Rights. Management System. Autochthonous Population.

Erland Loso (cand. agric), areal- og kulturvernsejef, Finnmark fylkeskommune, Harry Karlsens Plass 1, NO-9800 VadsøE-mail: erland.losso@ffk.no

Finnmarksloven som ramme for eiendomsdannelsen

Finnmark faller utenom den matrikulære historien i forhold til andre steder i landet. Dette henger sammen med den særegne eiendomshistorien i dette fylket, samtidig som det er stort og den yngste delen av fastlandsnorge etter grensedragningen i 1750-årene for Indre-Finnmarks vedkommende og for Sør-Varanger i 1826. Det er i tillegg det fylket hvor alderstidsbruk knyttet til flyttsamens interesser i særlig grad ligger til grunn for diskusjoner mellom den fastboende samiske befolkning, lokalbefolkningen ellers og storsamfunnet om rettigheter til land og vann og bruken av naturressurser.

Retten til land og vann i Finnmark har vært gjennom en langvarig utrednings- og beslutningsprosess. Den kulminerte med det første forslaget til lov om en kommende eiendomskonstruksjon som Bondevik II-re-

gjeringen fremmet i april 2003, Ot.prp. nr 53 (2002–2003). Den mest sentrale konklusjonen etter denne prosessen var at staten kunne oppfattes som eier av den usolgte grunnen i Finnmark, men at dette burde endres. Selv om staten var grunneier hadde imidlertid enkeltpersoner, lokalbefolkningen og Finnmarksalmuen fra gammelt av spesifikke rettigheter som det måtte tas sterke hensyn til og som følgelig måtte nedfelles i dette regelverket¹. Utfordringen lå i hvordan hensynet til Finnmarks befolkning skulle komme til uttrykk i form av et nytt eiendomsregime.

Interessant nok er dette langt på vei den motsatte konklusjonen av det som kommer frem i forarbeidene til jordsalgsloven av 1965².

Finnmarksloven har sin bakgrunn i behovet for å avklare statens forhold til det samiske folk, og for å anerkjenne samenes rett til bruk og utnyttelse av naturressurser i

1. Ot.prp nr. 53 (2002–2003) Om lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (Finnmarksloven)

2. Lov om statens umatrikulerte grunn i Finnmark av 12.mars 1965.

samsvar med sine næringsinteresser og sin kultur. Utviklingen av sameretten, i nærmest kronologisk rekkefølge dannet grunnlaget for arbeidet med Finnmarksloven. Spesielt nevnes striden om utbyggingen av Alta-Kautokeinovassdraget på slutten av 70-tallet, Samerettsutvalget oppnevnt i 1980, Sametinget opprettet ved sameloven 12. juni 1987, endring i Grunnloven § 110 a om same- ne av 27. mai 1988, Samerettsutvalgets utredning NOU 1997:4, Naturgrunnlaget for samisk kultur, lagt frem januar 1997, og endelig regjeringens forslag til Finnmarkslov i Ot.prp. nr. 53 (2002–2003), lagt frem 4. april 2003.

Denne utviklingen berører også nasjonens forhold til det internasjonale samfunnet og da særlig FNs menneskerettighetskonvensjoner fra 1966 som er gjort om til norsk lov ved Menneskerettighetsloven av 1999 og ILO-konvensjonen³. ILO (International Labour Organisation) er FNs særorganisasjon for arbeidslivet, skapt for å bedre levevilkårene, arbeidsforholdene og arbeidsmulighetene for arbeidstakere over hele verden.

ILO-konvensjon nr 169 Om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater ble vedtatt av ILO 27. juni 1989 og ble ratifisert av Norge i 1990 og gjort gjeldende for same- ne. Konvensjonens formål er å framheve urbefolkningers rett til å bevare og videreutvikle sin kultur og myndigheters plikt til å støtte dette arbeidet. Formålet er ikke å gi urfolk en særstilling, men motvirke negativ diskriminering og oppnå reell likebehandling.

Som urfolk har same- ne rett til å bli konsultert i saker som angår dem. Denne retten er nedfelt i ILO-konvensjon og reguleres i Norge av avtalen om prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget som er inngått mellom kommunal- og regionalministeren og sametingspresidenten 11. mai 2005⁴. Ved kongelig resolusjon 1. juli 2005 ble det stadfestet at de avtalte prosedyrene skal gjelde for hele statsforvaltningen.

Etter mange år med strid omkring eiendomsforholdene i Finnmark ble *Lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturres-*

surser i Finnmark fylke (Finnmarksloven)⁵ vedtatt av Odelstinget 24. mai 2005, Lagtinget 8. juni 2005 og Sanksjonert av Kongen i statsråd 17. juni 2005.

Sametinget og Finnmark fylkesting var med på å utforme loven gjennom en konsultasjonsprosess med Stortinget. Konsultasjonene ble gjennomført i tråd med ILO nr. 169 konvensjon om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater artikkel 6 nr. 2. Ulikt andre lovprosesser gjennomførte Stortingets justiskomiteé to åpne høringer og fire konsultasjonsmøter med Sametinget og Finnmark fylkesting. Dette beskriver litt om hvor utfordrende arbeidet var både i forhold til den juridiske siden, men også den samepolitiske.

Selv om det kun er Sametinget som har en konsultasjonsavtale med statlige myndigheter, ønsket Stortingets justiskomiteé å gjennomføre dette sammen med Finnmark fylkesting. Denne prosessen medførte betydelige endringer i forhold til den fremlagte Ot.prp.nr. 53 (2003–2004). Utvidelsen resulterte i hovedtrekk i et nytt kapittel (kap 5) om kartlegging av eksisterende rettigheter gjennom oppnevning av en egen kommisjon og domstol. Videre ble det endringer i sammensetning og stemmereglene for Finnmarkseiendommens styre, samt mulighet for regulering av allmennhetens tilgang.

Regjeringen stilte seg imidlertid bak den reelle utvidelsen av loven som behandlingen i Stortingets la opp til. Innstillingen fra justiskomiteen tydeliggjør også resultatet av denne prosessen.

Formålet med finnmarksloven er å legge til rette for at grunn og naturressurser i Finnmark forvaltes på en balansert og økologisk bærekraftig måte. Dette skal skje til beste for innbyggerne i fylket og særlig som basis for konsolidering av samisk kultur. Reindrift, bruk av utmark og stedsforankret næringsdrift for øvrig, er i denne sammenheng spesielt fremhevet med det siktemål at arealbaserte næringer kan fungere som bærebjelker for utviklingen av samfunnslivet.

Striden om utbyggingen av Alta-Kautokeino vassdraget i 1980 ble en utløsende fak-

3. http://www.fn.no/ilo_informasjon/fakta_om_ilo

4. <http://odin.dep.no/aid/norsk/tema/same/p30009062/bn.html>

5. <http://www.lovdatabasen.no/all/hl-20050617-085.html>

tor for avklaring av statens forhold til samisk kultur og rettsstilling (NOU 1984:18)⁶. Det var da Samerettsutvalget startet opp sitt mangeårige arbeid, som etter en lang og arbeidskrevende prosess har resultert i en egen lov som legger nye rammer for forvaltningen av det som tidligere var «statens umatrikulerte grunn i Finnmark».

Finnmarksloven slår fast at samene gjennom langvarig bruk av land og vann har opparbeidet rettigheter i Finnmark. Dette er en prinsipiell og politisk anerkjennelse og identifiseringen av disse rettighetene skal imidlertid skje på grunnlag av gjeldende rett ref., Innst.O.nr 80 (2004–2005), merknad til § 5. En minst like viktig element er at lovteksten også fastslår at andre innbyggere i Finnmark kan ha opparbeidet slike rettigheter etter norske tingsrettslige prinsipper.

Det skal som nevnt etableres en kommisjon for klarlegging av disse rettighetene (Finnmarkskommisjonen), samt en særdomstol som skal avgjøre tvister om slike rettigheter (Utmarksdomstolen for Finnmark).

Den nye eiendommen

Areal

Finnmarkseiendommen består arealmessig i dag av alle de grunneiendommer som var statlige inntil 1.7.2006. Av fylkets totalareal på 46 000 km² antas det at det utgjør 96% av Finnmarkseiendommen, men arealet har aldri vært nøyaktig oppmålt. Arealet befinner seg i alle 19 kommuner i fylket. Til sammenlikning er dette et areal som er 14% av landarealene i Norge (unntatt Svalbard) og det tilsvarende fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Hedemark og halve Oppland.

Dette omfatter ikke ressursene i havet utover det som er regulert gjennom grunneierretten, men Finnmark fylke har en kystlinje på 5400 km hvorav store deler administreres av Finnmarkseiendommen. I dette ligger det også 60 000 innlandsvann/sjøer og 50 lakseførende vassdrag. Dette gjelder ikke for grensevassdragene (Tana og Neiden), samt Altaelva.

Eiendomsrettigheter

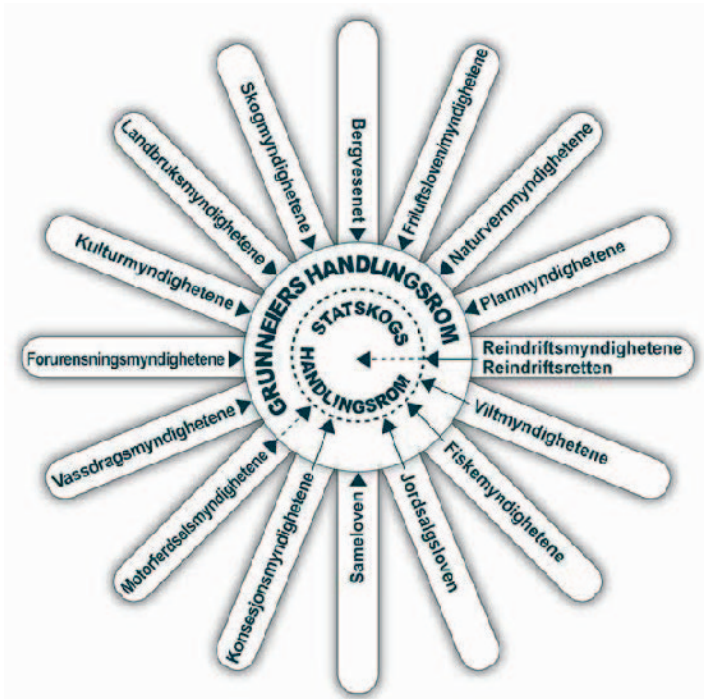
FeFo overtok grunnbokshjemmelen fra Statskog SF den 1.juli 2006. Den nye eieren skal forvalte grunn og naturressurser i Finnmark fylke, og rettigheter til utmarksbruk samt rettslig disponering som salg og utleie av det knippe rettigheter som utgjør eiendommen.

Uttrykket «grunnen» må forstås som det saklige virkeområdet for eierorganers myndighet. Det er for det første tale om selve grunnen, som foruten landarealer, innsjøer, vann, elver, bekker og det sjøareal som tilhører grunneieren, også omfatter undergrunnen så langt eiendomsretten strekker seg i dypet. Finnmarkseiendommens beføyelser vil videre omfatte ulike ikke-fornybare naturgoder både over og under overflaten. Dette gjelder også ikke-mutbare mineraler som sand, grus, kvarts og diamanter, idet retten til disse mineraler i utgangspunktet tilligger grunneieren (NOU 1997:4).

FeFo er et selvstendig rettssubjekt slik at eieren i prinsippet vil eie grunnen på samme måte som en privat grunneier. Dette betyr at Finnmarkseiendommen i utgangspunktet kan bestemme hvordan denne grunnen skal utnyttes, men med visse unntak. Eksempler på dette er reglene etter § 4 som gir Sametinget kompetanse til å gi retningslinjer for hvordan virkningene av forskjellige tiltak som berører «endret bruk av utmark» for samiske interesser skal bedømmes. Alle offentlige myndigheter og grunneiere i Finnmark, samt FeFo må forholde seg til disse reglene. Dette vil ligge som en heftelse å alle eiendommene innen Finnmark fylke. Et annet eksempel er reglene i kapittel 3 som gir innbyggerne i Finnmark rettigheter til blant annet jakt, fiske og multeplukking.

Disse unntakene er imidlertid ikke mer vesentlig enn at de gir FeFo større handlingsrom som grunneier enn det Statskog SF ved Finnmark jordsalgsskontor hadde i Finnmark tidligere. For å synliggjøre Statskogs handlingsrom som grunneier, kan det være nyttig å se på i figur 1 nedenfor (Joki, 1997). Den beskriver at enhver grunneier må holde seg innenfor sirkelen som må forstås som det offentligrettslige regelverket. Disse lovene med forskriftene begrenser grunneiers handlefrihet.

6. Denne utredningen var grunnlaget for vedtakelsen av Grunnloven § 110 a og lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sameetinget og andre samiske rettsforhold.



Figur 1. «Olausstjerna»: Statskogs handlingsrom som grunneier (Joki, 1997)

Samfunnet regulerte jordsalgsmyndighetenes utøvelse av statens grunneierrettigheter i Finnmark helt siden de startet sin virksomhet. Statskog har vært forsiktig med å bruke grunneierretten av flere årsaker uten at dette diskuteres her.

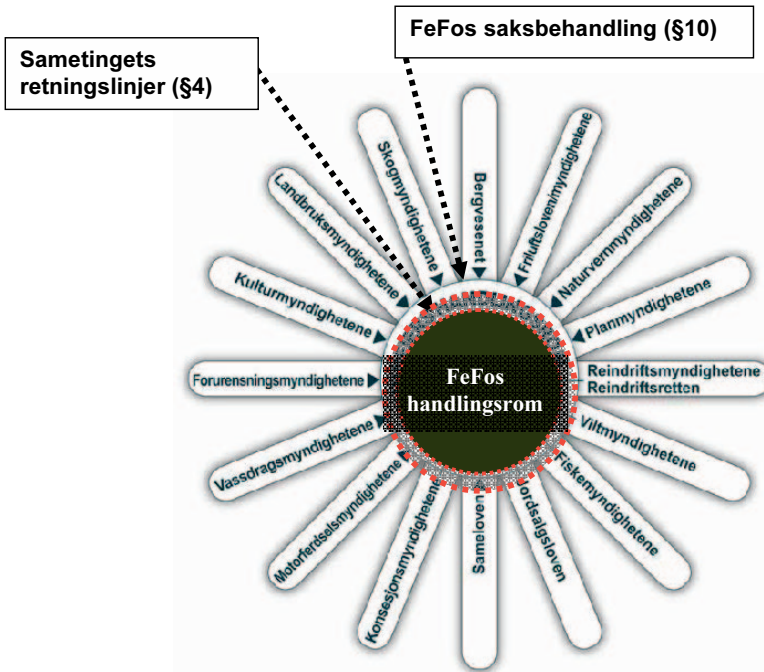
Den stiplede sirkelen illustrerer det interne regelverket og de interne begrensningene som Statskog må etterleve. Det er i første rekke viltforskriften på statsgrunn, lakse- og innlandsfiskeforskriften, men også statsforetaksvedtekten, interne strategier, krav fra eieren osv.

I denne nye eiendomskonstruksjonene har ikke FeFo de samme begrensningene som den tidligere jordsalgsmyndigheten. Det vil i stor grad være opp til den nye grunneieren selv å bestemme i hvilken grad eiendommen skal utnyttes til aktiv næringsutvikling, f.eks. ved å delta som medeier i selskap eller ved å stille kapital til disposisjon for i utviklingsprosjekter innen eiendomsutvikling, reiselivsprodukter, energiutvikling (vind- og vannkraft), mineralvirksomhet, osv. Som

nevnt over finnes det visse unntak som begrenser Fefos utøvelse av grunneierretten. Finnmarksloven stiller krav til Fefos saksbehandling etter § 10 og innholdet i Sametingets retningslinjer vil være utslagsgivende for saker som berører «endret bruk av utmark».

Grunneier og styreform

Finnmarksloven fastsetter at Finnmarkseiendommen ledes av et styre på 6 personer. Fylkestinget og Sametinget velger 3 styremedlemmer hver. Staten er ikke representert i styret. FeFo har i dag omtrent 25 ansatte (des. 06), men det er sannsynlig at dette vil øke med et titalls personer i løpet av de nærmeste år. Administrasjonen er lokalisert i Vadsø, Alta, og har hovedkontoret i Lakselv i Porsanger kommune. Styret i FeFo har i løpet av 2006 hatt ti styremøter og i løpet av høsten 2006 jobbet med det strategiske grunnlaget for virksomheten som forventes å bli vedtatt tidlig i 2007.



Figur 2. «Modifisert Olavsstjerne»: Fefos handlingsrom som grunneier (etter Joki, 1997)

Det er FeFo som vil kunne opptre som rettighetshaver (selvstendig rettssubjekt) og grunneier i juridisk forstand. Fylkestingets/ Fylkeskommunens og Sametingets påvirkning skjer gjennom oppnevningen av styremedlemmer. For å sikre demokratisk kontroll fastsetter loven at Sametinget og Finnmark fylkesting kan avsette de styremedlemmer som vedkommende organ har valgt. Det stilles ikke særskilte vilkår som må oppfylles før avsetting kan skje.

For valg av styremedlemmer er prinsippene i kommunelovens regler om valg til utvalg mv. lagt til grunn.

For å ivareta en del oppgaver som i andre foretak tilligger eierorganene, fastsetter loven at det skal velges en kontrollkomité som skal føre tilsyn med at virksomheten drives i samsvar med finnmarksloven og annen lovgivning. Kontrollkomiteen skal bestå av ett medlem oppnevnt av Sametinget, ett medlem oppnevnt av Finnmark fylkesting og ett medlem oppnevnt av Kongen.

Forholdet til befolkningen og samfunnet

Finnmarksloven i seg selv legger viktige føringer om forvaltningen av den grunnen Finnmarkseiendommen omfatter. Etter reglene i kapittel 3 skal innbyggerne i Finnmark ha visse rettigheter til blant annet jakt, fiske og multeplukking på denne grunnen. I tillegg gjelder alle offentligrettslige styringsverktøy i like stor grad på Finnmarkseiendommens grunn som på annen privat grunn, slik som kommunenes rett og plikt til arealplanlegging etter plan- og bygningsloven.

Andre offentlige påbud og forbud som gjelder for visse type aktiviteter gjelder også på Finnmarkseiendommens grunn som over alt ellers. Eksempler på dette er regler om regulering av motorisert ferdsel i utmark, forbudet mot jakt på fredete dyrearter samt allmennhetens rett til ferdsel og opphold i utmark. Finnmarkseiendommen har ingen hjemmel for å gå utover det offentlige regelverket, men kan i visse sammenhenger innskrenke utøvelsen. Finnmarkseiendommen som grunneier står ikke i noen særstilling i

forhold til statens eller kommunens mulighet mandat til å fatte vedtak som begrenser grunneierens råderett.

Finnmarkseiendommen gis betydelige fullmakter til å utforme nærmere rammer for ressursbruken. Det innføres en mulighet for tildeling av særskilt rett til lokal utnyttelse av enkelte utmarksressurser til folk som har en betydelig del av sitt livsgrunnlag knyttet til utmarkshøsting.

I tillegg til slike «bygdebruksområder» er det også verdt å nevne de utvidede forpaktingsordningene etter § 26 som FeFo har anledning til. Det er allerede knyttet stor aktivitet til de mer enn femtitalls elveforpaktningene som er i Finnmark. Nå kan flere ressurser forpaktet bort for inntil 10 år om gangen. Formålet må være å fremme allment jakt, fangst og fiske.

Aktivitet

De siste års drift av eiendommen viser inntekter i størrelsesorden 30 millioner kroner (Finnmarkseiendommen, 2007). Inntekter fra arealrelatert virksomhet som tomtefeste, salg av sand/grus/mineraler, vannfall- og vindkraftkontrakter, samt inntekter fra jakt og fiske representerer mesteparten av disse inntektene. FeFo har synliggjort at det er *eiendom, utmark og næring* som vil være de strategiske områdene for virksomheten.

All aktivitet som berører arealrelatert virksomhet bør skje i samarbeid med kommunene. Dette gjelder både ikke bare planarbeid som i stor grad er regulert gjennom plan- og bygningsloven, men også næringsutviklingsarbeid som berører de arealressursene som FeFo rår over.

Ved å delta og bidra i det regionale utviklingspartnerskapet i fylket sammen med andre aktører kan FeFo kan være med å legge viktig premisser. De områdene som kan synes å ha størst utviklingspotensial er energi, mineral- og bergverksvirksomhet og reiseliv.

Utfordringer og forventninger

Finnmarkseiendommen er en spesiell konstruksjon. Som nevnt er ikke FeFo et offentlig organ, men må forholde seg til alle lover og regler som alle andre grunneiere. I tillegg

er det et privat rettssubjekt hvor det er styret som har det hele og fulle ansvar. Organet vil i tillegg drive myndighetsutøvelse. Dette reiser flere dilemma i forhold til hvem som sitter «med hendene på rattet».

Forpliktelsen til å verne naturgrunnlaget for samisk kultur som er et viktig element i finnmarksloven er ikke statisk. Både den rettslige utviklingen og den faktiske situasjonen med hensyn til arealbruk og næringsutvikling tilsier at den nye grunnforvaltning må være tydelig. Denne må gi rom for utvikling og fleksibilitet innen næringsutvikling både det som baserer seg på det samiske natur- og kulturgrunnlag og det ikke-samiske. Det vil i løpet av de nærmeste årene være vanskelig å skille mellom samiske og ikke-samiske næringer dersom en ser bort fra de tradisjonelle næringene.

Eierskap, offentlighet og legitimitet

Den rollen som FeFo har innebærer at dens styre utøver et iverksetteransvar i medhold av lov som rettighetshaver. Siden Sametinget og Finnmark fylkesting oppnevner representanter til styret kan de derfor oppfattes som eiere. I så fall kan derfor disse to politiske organene kalles politiske eiere i og med at man ved opprettelsen ikke tok eksplisitt stilling til benevnelse på eieformen. Operasjonelt får dette liten eller ingen juridisk innflytelse på utforming av avtaler, kontrakter, etc. som i hovedsak vil være styrets ansvarsområde, men det oppnevnte organ kan tilbakekalle sine styreprerentanter til enhver tid.

Dette er et interessant dilemma som vil kunne være grunnlag for spenninger både utad og innad i styret. Foreløpig har styret holdt de fleste av styremøtene lukket for offentligheten og har måttet tåle hard kritikk for det. Selv om referatene er tilgjengelige sier ikke disse noe om evt. intern uenighet. Sametinget og Finnmark fylkeskommune har tilsynelatende litt forskjellig tilnærming til hvordan de oppfatter sin rolle som påvirkere av FeFos politikk og utøver av rollen som grunneier. Fylkeskommunen har synliggjort sine forventninger til sine styremedlemmer ved å vedta et politisk grunnlag for sine representanter i FeFo-styret.

Finnmarkslovens sentrale grep og Finnmarkseiendommens «lakmustest» er at den evner å gi finnmarkingene en følelse av at de selv bestemmer over naturressursene i fylket. Det er store diskusjoner vedrørende FeFos avgjørelser og prioriteringer allerede selv om ingen vesentlige endringer er foretatt. Det er og vil bli avgjørende for om FeFo vil oppnå legitimitet internt i fylket. Fylkets befolkning har vært vant til Statskog-regimet og alt som ikke oppfattes som «minst like bra eller bedre» vil måtte tåle kritikk.

Tidligere fylkesordfører og nåværende fiskeriminister Helga Pedersen brukte uttrykket «herrer i eget hus»⁷ i forbindelse med finnmarkslovprosessen og dette var med på å bygge under at finnmarkingene skulle få mer hånd om naturressursene.

Under høringene til Ot.prp.nr 53 (2002–2003) 16.juni 2003 understreket delegasjonslederen fra Finnmark fylkeskommune for justiskomiteen at:

«Det må i loven bli fastslått at Finnmarkseiendommen gjennom sine grunneierrettigheter har full råderett over sine arealer, ressurser og rettigheter både over og under grunnen på fastlandet, samt rettighetene til ressursene i de kystnære farvann»

Dette kan være uttrykk for et optimistisk syn på hva grunneierrett inneholder, alternativet kan være for liten kunnskap om hva grunneierbeføyelsene består i. Men det kan også sies å illustrere at det blant folkevalgte i Finnmark er liten tradisjon for å opptre som grunneier.

Som tidligere nevnt er ikke etableringen av Finnmarkseiendommen en statisk tilstand, men en mulighet som må følges opp med utviklingsarbeid og evne til nytenkning. Det må utvikles ny kunnskap med bakgrunn i det som er oppnådd. Denne kunnskapen må utvikles gjennom samhandling mellom flere institusjoner. Denne samhandlingen må skje gjennom de sentrale aktører (Finnmarkseiendommen, Sameting og fylkesting) sammen med FoU-miljøer og utdanningsinstitusjo-

ner. Formålet med en slik prosess vil være å se på hvordan loven må forstås i et urfolkperspektiv, samtidig som utviklingsperspektivet blir en motiverende faktor.

Forventninger fra næringslivet:

Det er knyttet store forventninger til hvordan FeFo opptrer og utøver sin rolle knyttet til næringsutvikling innen fylket. Dette gjelder spesielt næringer som reiseliv, energiproduksjon (vind og vann), samt bergverks- og mineralindustrien. Disse representerer store verdier og kan bidra som strategiske ressurser for Finnmarksamfunnets økonomiske utvikling. Interessen for utbygging av vindkraftanlegg i fylket er svært stor og det vil ha betydning hvordan FeFo opptrer i forhold til utbyggere og kommuner.

Bergverks- og mineralindustrien har også enormt potensiale i Finnmark og det kan se ut som om mange bedrifter har avventet til finnmarksloven har kommet på plass. Gjennom tidligere kartlegginger er det påvist mange interessante malm-, mineral- og natursteinsforekomster, som kan gi sysselsetting knyttet til bryting/uttak og foredling spesielt i indre Finnmark. Det er store forventninger i bergverksnæringen. Det betyr at diamantfunn i Finnmark kan representere store verdier. Som grunneier vil Finnmarkseiendommen ha rettighetene til de ikke mutbare mineralene. Hvis uttak av slike forekomster er forenelig med retningslinjene etter § 4 kan dette representere en strategisk ressurs på Finnmarkseiendommen.

Finnmarksloven resulterte i endringer i bergverkslovens bestemmelser. Disse medfører i hovedsak at før man starter leting etter mineralforekomster i Finnmark skal FeFo, Sametinget og de regionale område- og lokale distriktsstyrene varsles varsles. I tillegg skal bergverksmyndighetene legge vesentlig vekt på hensynet til samiske interesser når de vurderer søknader om rett til å utnytte mineralforekomstene. Sametinget, fylkeskommunen og kommunen har anledning til å uttale seg om saken etter endringene, jf. bergverksloven § 22a.

7. Stenografisk referat fra konsultasjon fra justiskomiteens konsultasjoner med Sametinget og Finnmark fylkesting 29. mars 2004.

Sammendrag

Det er utviklingen av sameretten og prosesene som startet etter 1980 som har lagt grunnlaget for finnmarksloven. Loven er utformet slik at den gir muligheter for alle finnmarkinger, men sikrer samene som urfolk et særskilt vern. Grunnen som er overført fra statlig til lokalt eierskap gjennom Finnmarkseiendommen blir et felleseie for alle innbyggerne i fylket og styres av tre representanter fra Sametinget og tre representanter fra Finnmark fylkesting. Avklaring av individuelle og kollektive rettigheter vil skje på grunnlag av nasjonal rett hvor det er brukt som er avgjørende. I forhold til Statskogs tidligere eiendomsregime er Finnmarkseiendommen i flere sammenhenger mer fristilt som grunneier. Dette skaper forventninger både hos det samiske folk, de ikke-samiske, offentlige myndigheter og næringsliv.

Referanser

- Justis- og politidepartementet (2003), Ot.prp. nr. 53 (2002–2003) Om lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (Finnmarksloven).
- Justis- og politidepartementet (1997) NOU 1997:4 Naturgrunnlaget for samisk kultur, ISBN 82-583-0417-8
- Justis- og politidepartementet (1994) NOU 1994:21 Bruk av land og vann i Finnmark i historisk perspektiv. ISBN 82-583-0297-3
- Justis- og politidepartementet (1984) NOU 1984:18 om samenes rettsstilling, ISBN 82-00-70897-7
- Justis- og politidepartementet (2003) Ot.prp. Nr 53 (2002-2003) Om lov om rettsforhold og forvalt-

- ning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (Finnmarksloven), elektronisk utgave: <http://odin.dep.no/repub/02-03/otprp/53>
- Stortinget, Justiskomiteen (2005) Innst.O.nr 80 Innst.O.nr.80 (2004–2005)
- Odelstinget, Justiskomiteen (2005) Besl. O. Nr 77 (2004–2005)
- Justis- og politidepartementet (1993) NOU 1993:34 Rett til og forvaltning av land og vann i Finnmark
- Justis- og politidepartementet (1994) NOU 1994:21 Bruk av land og vann i Finnmark i historisk perspektiv
- Justis- og politidepartementet (1997) NOU 1997:5 Urfolks landrettigheter etter folkerett og utenlandsk rett
- Justis- og politidepartementet (1997) NOU 1997:4 Naturgrunnlaget for samisk kultur –Samerettsutvalgets forslag til forvaltningsmodell for Finnmark
- Joki, Olav (1997)»Statskog og grunneierretten» Artikkel i Utmark nummer 3-2003
- Risvand, J. (1979). Ressurser og ressursdisponering. Landbruksforlaget. ISBN 82-529-0392-4.
- Rydningen, A. (2003) Naturressurser og økonomisk vekst i en periferregion. NORUT Samfunnsforskning AS. Rapport nr 03/2003. 29
- Vedtak i Finnmark fylkesting 6.des 2005 sak 25/05
- Vedtak i Finnmark fylkesting 9.juni 1999, sak 99/09

Nettsider:

- <http://www.finnmarkseiendommen.no/>
- www.finnmarksloven.no
- www.ffk.no
- www.samediggi.no
- www.statskog.no